

El fantasma...

Miquel Pueyo,
El fantasma de la mort del català,
Proa, Barcelona 2007.

1) El llibre conté un seguit d'interessants informacions en relació a la vitalitat del català, informacions que cal conèixer: entre un 15 i un 20% de catalans que tenen el castellà de llengua inicial han adoptat el català com a llengua que els identifica (tot i que no sabem fins a quin punt el parlen); la transmissió lingüística d'una generació a la següent és clarament favorable al català (11% més que amb els progenitors); més de 9 milions de persones el parlen (en alguna ocasió?) i 11 milions en-

tenen el català; és la vint-i-sisena llengua del món en nombre de pàgines web i la dinovena pel nombre de pàgines per parlant (per davant del rus, l'espanyol o l'àrab) i la primera que disposa d'un domini propi. Unes dades que ens haurien de servir no pas per a estar cofois sinó com a punt de partença per a avançar sense por en tots els àmbits en què avui el català o bé és gairebé inexistent o bé clarament minoritzat o marginal (lleure dels joves, cinema, quioscos, justícia, ensenyament secundari, usos interpersonals, àmbits de consum cultural i de masses, etc.).

2) També inclou una proposta, inútil i expressada d'una manera avorridament reiterativa, d'abandonar un pretès discurs catastrofista sobre el futur del català. Es tracta d'una proposta inútil perquè, mentre el català continuï vivint una situació de perillosa precarietat com l'actual i de constants agressions per part del mercat i dels estats en què la major part de la comunitat lingüística es troba, és lògic que apareguin veus que es deixin endur pel desànim i vulguin expressar el seu clam. D'altra banda, l'autor no destria d'una manera clara aquesta mena de clams de desesperació de les anàlisis que bàsicament són crítiques o expressen amb claredat allò que no funciona en l'ús social del català. En aquest sentit,

clamar contra el fantasma del catastrofisme esdevé una lluita estèril. L'única manera de fer disminuir aquest discurs és treballar per la normalitat de l'ús del català; com més s'avanci, menys veus alarmistes hi haurà.

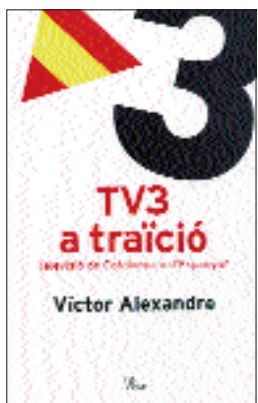
3) Dos errors importants: creure que les insuficiències del catalanisme consisteixen precisament en el fet que aquest moviment es basa en un discurs que mitifica el passat de la Renaixença i que exagera les agressions contra la llengua. En relació al primer, cal dir que no l'encerta, atès que ignora les aportacions positives de la Renaixença, d'obrir portes a l'autoestima col·lectiva (com succeeix en qualsevol procés de recuperació en qualsevol altra nació normalitzada), i la de barrar el pas a l'espanyol en els àmbits literaris, contribuint a fer renéixer el prestigi del català. Cau en el reduccionisme i l'anacronisme històric quan qualifica el discurs de la Renaixença com a «subordinat, socialment i lingüísticament conservador, orientat cap al passat», ja que el discurs de la Renaixença era fruit del seu temps, com arreu d'Europa. Sobre el segon error, hem d'advertir que és especialment perillós, ja que, volent ser modern, s'afegeix al bloc del discurs anticatalà, que obre vies al revisionisme històric d'arrel negacionista (negació de la persecu-

ció del català); és, si més no, sorprenent la coincidència entre el rei d'Espanya («Nunca fue la española...») i el representant «republicà» («Ha estat exagerada la influència de la pressió legal»); ja ni parla de *persecució*, com escrivia Francesc Ferrer, sinó d'una simple *pressió*, i no exagerem! Això sí: resulta que fem un «recordatori persistent de prepotència històrica» [sic]. Ens acusa d'haver «externalitzat la culpa»; ¿ara resulta que els catalans som culpables d'estar tancats a la pressió espanyola? ¿Som culpables de l'extraordinària repressió a què ha estat sotmès el nostre poble d'ençà de 1707? És clar que Pueyo s'apunta, sense matisos, a les acusacions (els orígens de l'autoodi) que ens feia Vicens Vives, d'anar de la *intransigència* i dels *odis primaris* a les *claudicacions* i *abraçades*, confonent l'esperit de no claudicació amb l'odi, i les abraçades amb el fet d'estar lligats a la morta. Un altre fill de Vicens Vives.

4) Com ja li va criticar Joan Solà: accepta com a punt de partença l'*statu quo*, és a dir, la submissió i la limitació. Un llibre que ni aporta res de nou ni ajuda a clarificar la situació, però que potser justifica la manera de procedir del seu autor: creu que aquest optimisme acrític és el camí de la normalització lingüística. ◆

JORDI SOLÉ I CAMARDONS

TV3 a traïció

Víctor Alexandre,
TV3 a traïció: Televisió de Catalunya o d'Espanya?,
Enciclopèdia Catalana,
Barcelona 2006.

Es orígens de TV3, malgrat el que pretenia el ministre espanyol de torn, no van ser folclòrics ni d'estar per casa, sinó que responien a uns principis ètics de servei al país i a la llengua. Això va fer que els catalans sentíssim que la televisió pública del nostre país era *la nostra*; a part, més tard aquest terme esdevingué un eslògan publicitari molt oportú. És per això que fa temps que ens sentim traïts a causa de la involució que TV3 ha experimentat amb els anys: un llenguatge degradat, una excessiva i innecessària presència de la llengua espanyola en diversos programes i una visió hispanocèntrica segons la qual tot allò que s'esdevé en qualsevol punt d'Espanya és prou important per a esmerçar-hi temps i diners i informar-nos en puntualment.

En el llibre *TV3 a traïció: Televisió de Catalunya o d'Es-*

panya?, Víctor Alexandre analitza els continguts de la programació de TV3, incidint sobretot en els Telenotícies, dels quals dona exemples diversos d'hispanocentrisme. En denuncia, per tant, la manipulació psicològica que es fa de l'espectador en utilitzar expressions com ara *aquí a Espanya* o bé *el president del govern* en referir-se al president espanyol i no pas al de Catalunya. Tot això i més, mentre que el terme *Països Catalans* és tabú. Alhora, s'oculta una part de la realitat catalana: es dona poca informació sobre la manifestació amb el lema «Som una nació i tenim el dret a decidir», de febrer del 2006; no es conviden independentistes o simplement catalans desacomplexats en espais de debat, mentre que gent amb un autoodi ferotge com els líders de Ciutadans hi tenen les portes obertes; no se'ns informa gairebé mai sobre esdeveniments

de la Catalunya Nord, i la resta de Països Catalans queden diluïts (excepte en el mapa de l'espai *El temps*) com si fossin regions espanyoles.

És sobre totes aquestes qüestions que Víctor Alexandre ens obre els ulls amb aquest llibre. I no li deu haver resultat fàcil fer-ho, perquè ell també és dels qui es van emocionar amb la creació de TV3; dels qui van creure que aquesta seria l'eina per a normalitzar la llengua i el nostre país; dels qui, en definitiva, se senten traïts per una televisió que ha acabat renunciant als seus principis per a esdevenir una televisió que, malgrat els nombrosos avenços tècnics que la situen en primera línia, pateix d'una anormal indefinició nacional i mostra una deplorable manera de tractar la llengua i els espectadors que hi confiaven. ◆

ANNA PORQUET I BOTEY